

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä

Esimerkkejä muutoksen vaikutuksista

RYHTI Rakennetun
ympäristön
tieto

Näin digimuutos etenee

2020–2024

Tietojärjestelmän
määrittely ja rakentaminen

2025–2029

Käyttöönotto
ja siirtymäkausi

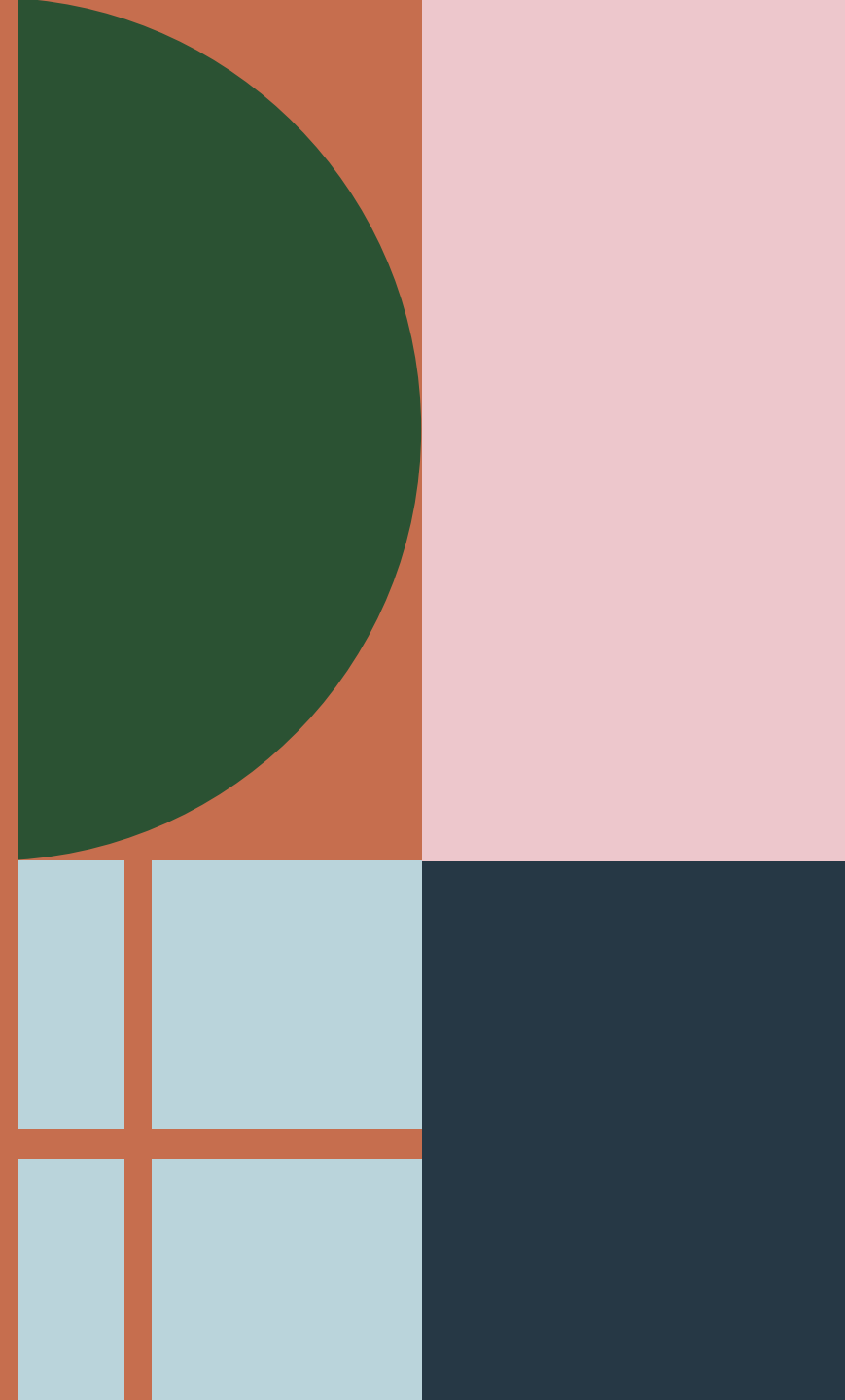
2030

Vakiintuminen
ja jatkosovellukset

Suomessa on maailman
parhaaseen tietoon
perustuva, hyvinvointia luova
ja kestävä elinympäristö.

Mitä muutos tarkoittaa käytännössä?

Esimerkki muutoksesta

Luotettavaa tietoa kaavasunnitteluun

Keskikokoiseen kaupunkiin suunnitellaan uudenlaista kaupunginosaa, josta halutaan mahdollisimman monipuolinen, turvallinen ja hyvinvointia luova. Kaavasunnittelija haluaa selvittää, minkälaisia kaavoitusratkaisuja muissa kaupungeissa on tehty.

Näin tänään

Soitto tutuille kollegoille ja pyyntö kaava-aineistojen toimittamisesta sähköpostitse. Pyyntö Tilastokeskukselle vertailualueiden tuloluokista. Puhelinkeskustelu Tilastokeskuksen kanssa tilastojen selventämiseksi. Kollegoilta saatujen kaavojen tulkinta ja yhdistäminen Tilastokeskuksen aineistoihin. Tietoihin jää paljon aukkoja, kaavan suunnittelu on aikaa vievää ja perustuu vain osittain (olemassa olevaan) tietoon.

Näin tulevaisuudessa

Haku rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä samantapaisista ja kiinnostavista kaupunginosista. Järjestelmästä näkee, minkälaiset kaavat alueille on hyväksyty. Vastaavien alueiden viheralueiden, liikenteen nopeuksien, julkisten palvelujen, koulujen, päiväkotien ja valaistusratkaisujen tutkiminen. Yleiskaavaan päätyy uusia ratkaisuja, jotka ovat merkittävästi lisänneet houkuttelevuutta vertailualueilla.

2020

2025

2030

Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.

Esimerkki muutoksesta

Kaavoituksen seuraaminen helpottuu

Asukas haluaa seurata aktiivisesti, miten omaa elinympäristöä kehitetään ja osallistua muutokseen. Mitä kodin viereiselle tyhjälle tontille suunnitellaan, miten työpaikan seutu kehittyy? Lapsuuden kotiseudun kaavoitushankkeetkin kiinnostavat: asuvathan siellä edelleen iäkkäät vanhemmat.

Näin tänään

Asukas seuraa verkkosivuilta ja paikallislehdistä ilmoituksia kaavojen nähtävillä oloista ja yleisötilaisuuksista. Syyslomalla lehden lukeminen viivästyy. Myöhässä hän huomaa, että kaavahankkeen asukastilaisuus on jo pidetty ja suunnitelma on enää hetken nähtävillä. Kuntien verkkosivuilla vieraileminen ei ole arjessa useinkaan mielessä, vaikka niillä onkin paljon materiaalia.

Näin tulevaisuudessa

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä sisältää kuntien toimittamat ajantasaiset kaavatiedot valtakunnallisesti. Ensimmäisessä vaiheessa asukas voi seurata kaavojen etenemistä tietojärjestelmässä. Tulevaisuudessa tietojen pohjalta voidaan rakentaa valtakunnallinen kaupunkiympäristön suunnitteluvahti. Sinne asukas määrittelee seurattavat alueet. Kun kaavoitushankkeita tulee näillä alueilla vireille tai suunnitelmia nähtäville, hän saa niistä automaattisesti ilmoituksen. Mukana on myös tieto, miten suunnitteluun voi osallistua. Kaavoitus tulee asukkaille tutummaksi ja kynnys tutustua itse kaavoihin madaltuu.

2020

2025

2030

Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.

Esimerkki muutoksesta

Kaavoittajan on helpompi pyytää lausuntoja

Kunnan kaavoittaja pyytää lausuntoa työn alla olevasta kaavasta. Lausunnoilla halutaan varmistaa, että muun muassa kaavan ympäristövaikutukset ja pelastustehtävien onnistuminen on huomioitu riittävällä tavalla. Kaavoittaja pyytää eri viranomaisilta lausuntoja ja toimittaa sitä varten aineistopakettin, johon kuuluu kaavakarttamääräyksiin ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä liitteitä.

Näin tänään

Kaavoittaja lähettää eri viranomaisille ja lausunnonantajille lausuntopyynnön. Aineistot ovat linkkien takana, liitetiedostoina tai sitten ne ladataan viranomaisen verkkopalveluun. Suuret tiedostot täyttävät helposti postilaatikon tai saattavat jäädä jumiin sähköpostin suodattimiin. Uhkana ovat myös tietokatkokset, jos yhteyshenkilöt vaihtuvat.

Näin tulevaisuudessa

Viranomaiset ja lausunnonantajat voivat tutustua rakennetun ympäristön tietojärjestelmässä kaava-aineistoihin. Kaavoittaja voi antaa niihin suoran linkin. Verkkopäivittäjä voi hakea aineistot myös RYTJ:stä kunnan verkkosivuille. Aineistoa ei tarvitse enää toimittaa sähköpostilla. Esitystapa tietojärjestelmässä on yhdenmukainen, joten lausunnonantajien on helpompi tutustua eri kunnilta tuleviin aineistoihin.

2020

2025

2030

Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.

Esimerkki muutoksesta

Yritysten toimipisteiden suunnittelu helpottuu

Yritys valmistelee verkostonsa laajentamista uudelle paikkakunnalle ja puntaroi sijoittumisvaihtoehtoja. Yritys etsii liiketoimintansa kannalta sopivaa yritystonttia ja kaipaa tietoja yhdyskuntarakenteen kehittymisestä eri alueilla.

Näin tänään

Yritys kokoaa tietoa kuntien eri lähteistä, koska koko maan kattavaa tietoa kaavoitustilanteesta tai rakentamisesta ei ole. Seudun yhdyskuntarakenteen, liikenneyhteyksien ja väestön kehittymisestä on vaikea tai mahdoton muodostaa kokonaiskuvaa. Kun yritys tiedustelee aineistoja ja tontteja kunnista, se samalla joutuu paljastamaan sijoittumisaikeensa mahdollisille kilpailijoille.

Näin tulevaisuudessa

Yritys saa uuden tietojärjestelmän kautta tiedot kaavoista ja vireillä olevista suunnitelmista valtakunnallisesti. Toimija voi puntaroida sijoittumiskohteita kuntarajasta riippumatta. Väestö- tai palvelurakenteen muutoksen tarkastelu on sujuvampaa. Yritys voi toteuttaa paremmin strategiaansa, ennakoida tulevaa ja parantaa kilpailuasemaansa markkinoilla.

2020

2025

2030

Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.

Esimerkki muutoksesta

Laadukkaampaa tietoa tutkijoille

Tutkijat tarvitsevat rakennettua ympäristöä koskevaa tietoa analysoidakseen esimerkiksi yhdyskuntarakenteen muutoksia. Tutkijoiden työ on haastavaa, sillä tieto on hajallaan, sitä on työlästä yhdistää ja vertailla, ja tieto on usein myös puutteellista.

Näin tänään

Tutkijat joutuvat käyttämään paljon aikaa tiedon keräämiseen. Ensisijaisia suunnitelma- ja rakennustietojen lähteitä ovat internetin kautta löytyvät avoimet aineistot. Usein ne eivät riitä, ja on otettava yhteys suoraan kuntiin. Vertailevalle tutkimukselle ongelmallista on, että eri kuntien aineistot eivät ole yhdenmukaisia. Suomessa alueiden välinen vertailu on vaikeaa, puhumattakaan kansainvälisestä vertailtavuudesta.

Näin tulevaisuudessa

Ajantasaiset kaavat ja rakennustiedot saadaan uudesta tietojärjestelmästä. Aineistot ovat yhdenmukaisessa ja koneluettavassa muodossa, ja ne ovat yhdistettävissä myös kansainvälisiin aineistoihin. Tietojen vertailu on nopeampaa. Tutkimusmenetelmät ja -työkalut voidaan jakaa myös muiden käyttöön. Tutkimus tehostuu, helpomman vertaisarvioinnin myötä sen laatu paranee ja menetelmät kehittyvät. Tutkija pystyy tarjoamaan laadukkaampaa tietoa päätöksenteon tueksi.

2020

2025

2030

Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.

Esimerkki muutoksesta

Pelastustyö nopeutuu

Pelastuslaitos saa hätäkeskukselta hälytyksen kerrostalopalosta. Vahinkojen ehkäisemisessä jokainen sekunti merkitsee. Tarvitaan nopeasti tietoa siitä, minne nosturiauton voi pysäköidä, mikä on paras reitti palavaan asuntoon ja minkälaisia uloskäyntejä rakennuksesta on.

Näin tänään

Palopäällikkö katsoo matkalla kohteeseen rakennuksen piirustuksia tabletilla. Ajantasaiset tiedot mm. kulkureiteistä sekä rakennuksen materiaaleista selviävät kunnolla vasta paikan päällä. Kohteessa joudutaan hakemaan parasta sammutuspaikkaa ja sijoittelua kalustolle. Aukkaiden pelastaminen ja sammutustyön aloitus saattavat viivästyä.

Näin tulevaisuudessa

Palopäällikkö saa matkalla älylasien avulla kohteen ajantasaiset tiedot pelastuslaitoksen tietojärjestelmästä. Hän pystyy myös liikkumaan virtuaalisesti onnettomuuspaikalla. Kriittiset tiedot rakennuksesta, sen materiaaleista, omistajasta ja kulkureiteistä ovat tiedossa paikan päälle saavuttaessa. Tiedot opastavat pelastajat nopeasti oikeaa reittiä palavaan asuntoon. Pelastustehtävä ja sammutustyö nopeutuvat, ja vahingot pienenevät.

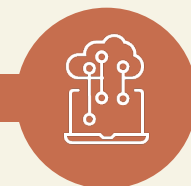
2020

2025

2030

Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.

Esimerkki muutoksesta

Oikeudenmukainen kiinteistövero

Kunnassa on ongelma: kiinteistövero ei vastaa todellista tilannetta. Rakennusvalvonnassa tiedetään, että rakennuksia on todellisuudessa enemmän kuin verokannassa ja kunnalta jää merkittäviä määriä veroeuroja saamatta. Puutteita on huomattu myös käyttötarkoitustiedoissa. Osa kiinteistönomistajista saattaa maksaa liikaa veroa, koska ei ole huomannut tarkistaa tietoja.

Näin tänään

Tiedot verottajalle kulkevat väestötietojärjestelmän kautta, joka ei mahdollista tietojen toimittamista rakennelmista. Näin ollen tiedot rakennelmista eivät siirry verottajan rekisteriin. Osa kunnista on käynnistänyt kiinteistöveroselvityksiä. Tiedot tarkistetaan rekistereitä vertailemalla ja maastossa kiertämällä, mikä vaatii paljon aikaa ja työtä.

Näin tulevaisuudessa

Kiinteistövero saadaan toteutettua paremmin ja oikeudenmukaisemmin. Tietojen toimittaminen verottajalle helpottuu uuden tietojärjestelmän avulla. Tietosisältö on myös tarkempi ja laajempi: rakennukselle pystytään määrittelemään yhtä aikaa useampia käyttötarkoituksia.

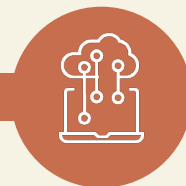
2020

2025

2030

Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.

Esimerkki muutoksesta

Tieto lisää turvallisuutta

Uudet tutkimukset osoittavat, että eräs rakentamisessa käytetty materiaali tai rakenne on riski käyttäjien turvallisuudelle. Tukesin tarkastaja haluaa selvittää, missä kaikkialla rakennuksissamme on käytetty kyseistä ratkaisua, jotta mahdolliset riskit voidaan ottaa huomioon ja estää niiden toteutuminen.

Näin tänään

Tarkastaja ottaa yhteyttä kuntiin sähköpostitse. Hän pyytää virka-apuna kunnan rakennusvalvontaa kartoittamaan alueensa kiinteistöistä, onko kyseistä ratkaisua käytetty. Selvitystyö kestää kauan ja saadut tiedot ovat puutteellisia. Pahimmassa tapauksessa riski ehtii realisoitua ja esimerkiksi vaarallinen rakenne aiheuttaa käytössä olevan rakennuksen sortumisen, tai rakennustuote aiheuttaa terveyshaittoja rakennusten käyttäjille.

Näin tulevaisuudessa

Rakennuskannan uudistumisen myötä tiedot ongelmalliseksi osoittautuneen ratkaisun käytöstä ja yleisyydestä saadaan suoraan uudesta tietojärjestelmästä valtakunnallisesti. Kohteiden omistajille, alueen rakennusvalvontaan sekä pelastusviranomaisille saadaan nopeasti tietoa ja voidaan ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin vahinkojen välttämiseksi. Tieto tarjoaa myös omistajalle, ostajalle tai rahoittajalle paremman käsityksen rakennuksen laadusta ja arvosta.

2020

2025

2030

Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.

ym.fi/ryhti
ryhti.ym@gov.fi
ym.fi/yhteentoimivuus
yhteentoimivuus.ym@gov.fi

Tilaa uutiskirje: **ym.fi/ryhti**

Ympäristöministeriö | Aleksanterinkatu 7, Helsinki
PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi